Poznań, 25 lipca 2023 r.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r.

Opracowane przez: Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej

Zwiększyła się liczba porad udzielonych zarówno przez lekarzy rodzinnych, jak i specjalistów, przy czym w większym stopniu wzrosła liczba porad specjalistów. Wśród korzystających z czynnej opieki lekarskiej wzrosła liczba dzieci, zaś zmniejszyła się liczba osób dorosłych. Dzieci najczęściej były leczone z powodu dychawicy oskrzelowej, z kolei dorośli – z powodu chorób układu krążenia. Po okresie stabilizacji, wzrosła liczba zgonów oraz wskaźnik umieralności. Najczęstszą przyczyną zgonów były choroby układu krążenia oraz nowotwory.

1. Leczeni w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej

Według Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 r. w poznańskich placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielono 7,1 mln porad lekarskich, w tym lekarze rodzinni udzielili 2,5 mln porad, zaś lekarze specjaliści – 4,2 mln porad. W 2022 r. w porównaniu do 2018 r. w Poznaniu lekarze rodzinni oraz lekarze specjaliści łącznie udzielili o 0,7 mln więcej porad (tj. wzrost o 11%). W większym stopniu wzrosła liczba udzielonych porad specjalistycznych (o 14%) niż porad lekarza rodzinnego (o 8%). Zauważa się systematyczny wzrost udziału porad specjalistycznych w ogólnej liczbie porad. W 2022 r. wyniósł on 59% i od 2018 r. wzrósł o 1 punkt procentowy, a od 2012 r. – o 2 punkty procentowe.

W latach 2018–2022 zmniejszyła się liczba mieszkańców Poznania przypadających na jedną przychodnię zdrowia z 1030 osób do 982 osób (−47 osób). Był to efekt większego wzrostu liczby przychodni w tym czasie o 30 placówek (tj. o 6%) oraz mniejszego wzrostu liczby ludności o 4,9 tys. (tj. o 1%). Na tle Polski, województwa wielkopolskiego, powiatu poznańskiego oraz największych polskich miast mieszkańcy Poznania mieli jeden z najkorzystniejszych wskaźników dostępu do przychodni zdrowia. W 2022 r. w największych polskich miastach wskaźnik osób przypadających na 1 przychodnię wyniósł od 926 w Łodzi do 1191 osób w Warszawie. Przeciętnie w Polsce wskaźnik ten był wyższy i wyniósł 1671 osób. Jeszcze wyższy był w województwie wielkopolskim (1768 osób na 1 przychodnię) oraz powiecie poznańskim (1916 osób na 1 przychodnię).

Z danych zawartych w Systemie Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11) wynika, iż na koniec grudnia 2021 r. w poznańskich poradniach podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) ponad 171 tys. osób złożyło deklaracje wyboru świadczeniodawcy, w tym 30,5 tys. deklaracji dotyczyło dzieci. W latach 2018–2021 liczba osób, które złożyły w poznańskich poradniach POZ deklaracje wyboru świadczeniodawcy zmniejszyła się o 44,7 tys. osób (tj. o 21%). W mniejszym stopniu zmniejszyła się liczba osób korzystających z czynnej opieki lekarskiej z 117,1 tys. osób w 2018 r. do 114,4 tys. osób (tj. o 2,3%).

Wykres 1. Liczba porad udzielonych przez lekarzy rodzinnych i lekarzy specjalistów w latach 2012–2022 w Poznaniu w mln

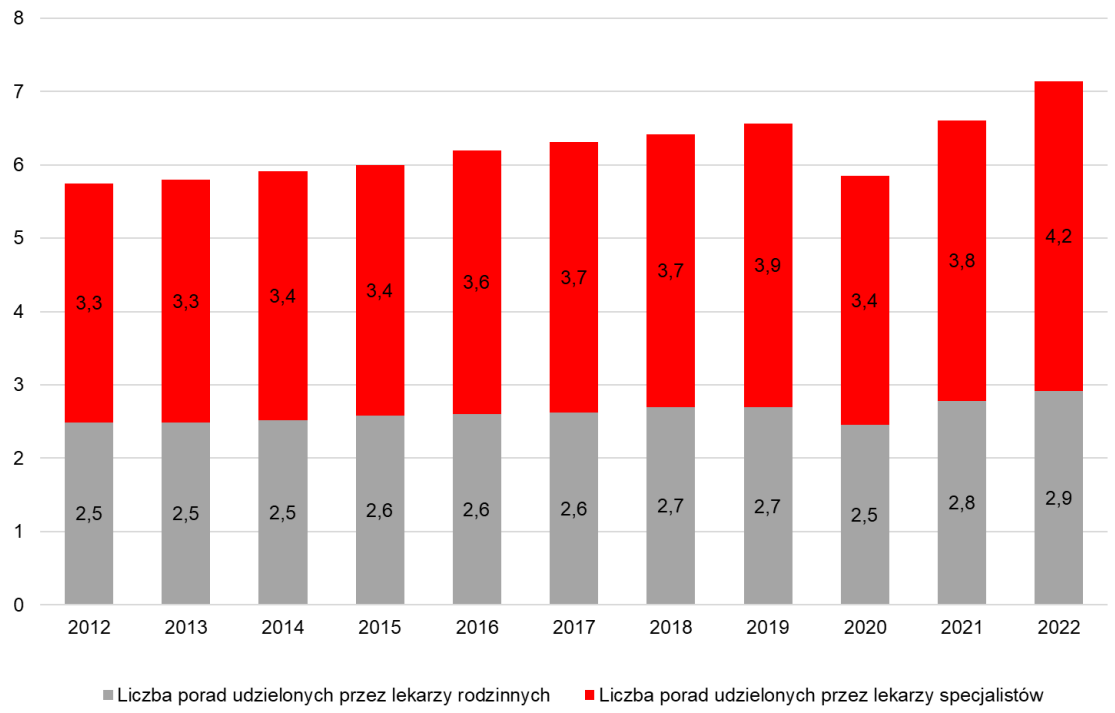

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Liczba osób przypadających na jedną przychodnię zdrowia w latach 2012–2022

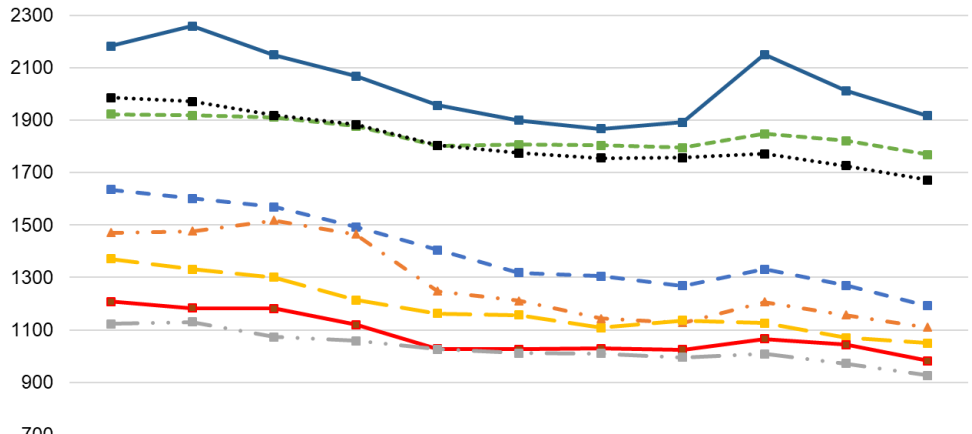

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
pow. poznański	2 182	2 259	2 149	2 068	1 956	1 899	1 868	1 892	2 149	2 011	1 916
woj. wielkopolskie	1 922	1 919	1 911	1 878	1 802	1 807	1 804	1 795	1 848	1 822	1 768
Polska	1 985	1 971	1 919	1 883	1 804	1 774	1 755	1 758	1 772	1 726	1 671
Warszawa	1 635	1 601	1 569	1 492	1 404	1 318	1 305	1 268	1 332	1 269	1 191
Wrocław	1 471	1 477	1 518	1 465	1 248	1 212	1 144	1 128	1 207	1 157	1 111
Kraków	1 371	1 332	1 300	1 214	1 163	1 157	1 108	1 136	1 126	1 070	1 050
Poznań	1 208	1 184	1 181	1 121	1 027	1 026	1 030	1 025	1 066	1 044	982
Łódź	1 123	1 131	1 073	1 059	1 026	1 011	1 011	996	1 009	972	926

Źródło: GUS

Wykres 3. Liczba osób zadeklarowanych do lekarzy POZ oraz korzystających z czynnej opieki w latach 2018–2021 w Poznaniu

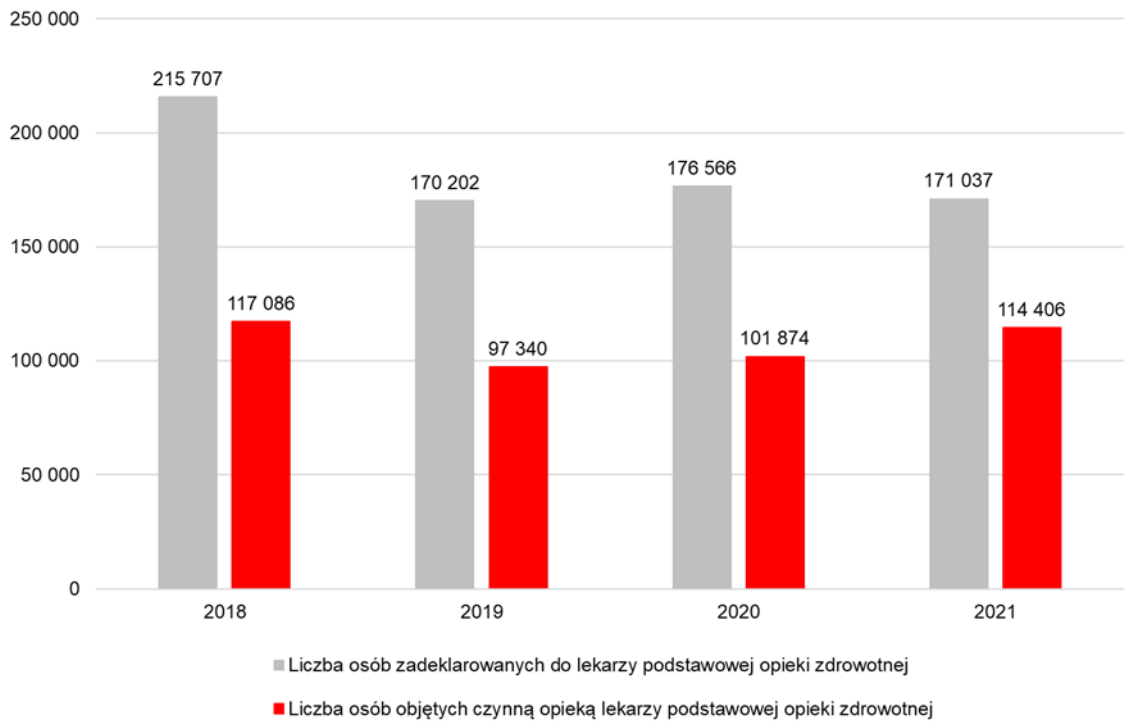

Źródło: System Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11)

2. Przyczyny leczenia dzieci

W 2021 r. według danych zawartych w Systemie Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11) w poznańskich placówkach POZ opieką czynną lekarza rodzinnego było objętych 12,2 tys. dzieci (w wieku 0–18 lat), w tym blisko 1/3 po raz pierwszy. Z opieki lekarza rodzinnego najliczniej korzystały dzieci w wieku 5–9 lat oraz 10–14 lat.

W latach 2018–2021 liczba dzieci i młodzieży zadeklarowanych do lekarza POZ zmniejszyła się o 1/5 (tj. 8,1 tys.), natomiast liczba objętych czynną opieką zdrowotną wzrosła w tym czasie o 63% (tj. 6,1 tys. osób).

Wśród chorób wieku dziecięcego leczonych w 2021 r. w poznańskich placówkach POZ dominowała dychawica oskrzelowa. Z tego powodu leczonych było blisko 4 tys. dzieci i młodzieży. Dychawica oskrzelowa najczęściej występowała u starszych dzieci i młodzieży w grupach wiekowych 5–9 lat (35% w grupie chorujących na tę chorobę), 10-14 lat (33%) oraz 15–18 lat (19%).

Innymi częstymi chorobami, z powodu których były leczone młode osoby to: niedokrwistość (1,4 tys. osób), nowotwory (0,9 tys. osób), alergie pokarmowe (0,8 tys. osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (0,7 tys. osób).

Na choroby nowotworowe najczęściej chorowały dzieci najmłodsze w grupach wiekowych 0–2 lata (stanowiły 28% w grupie chorujących na tę chorobę) oraz najstarsze w grupach wiekowych 10–14 (27%) i 15–18 lat (23%). Niedokrwistość występowała najczęściej u dzieci w wieku 5–9 lat (31% w grupie chorujących na tę chorobę) oraz w wieku 10–14 lat (30%).

W 2021 r. do najczęściej diagnozowanych po raz pierwszy chorób należały nowotwory, które stwierdzono w przypadku 10% nowo stwierdzanych chorób, dychawica oskrzelowa, którą po raz pierwszy zdiagnozowano u 9% dzieci i młodzieży oraz niedokrwistość, która dotyczyła 4% przypadków w grupie nowych zachorowań.

Wykres 4. Liczba dzieci i młodzieży (w wieku 0–18 lat) objętych czynną opieką lekarzy w placówkach POZ w 2021 r. w Poznaniu, wg leczonych chorób*

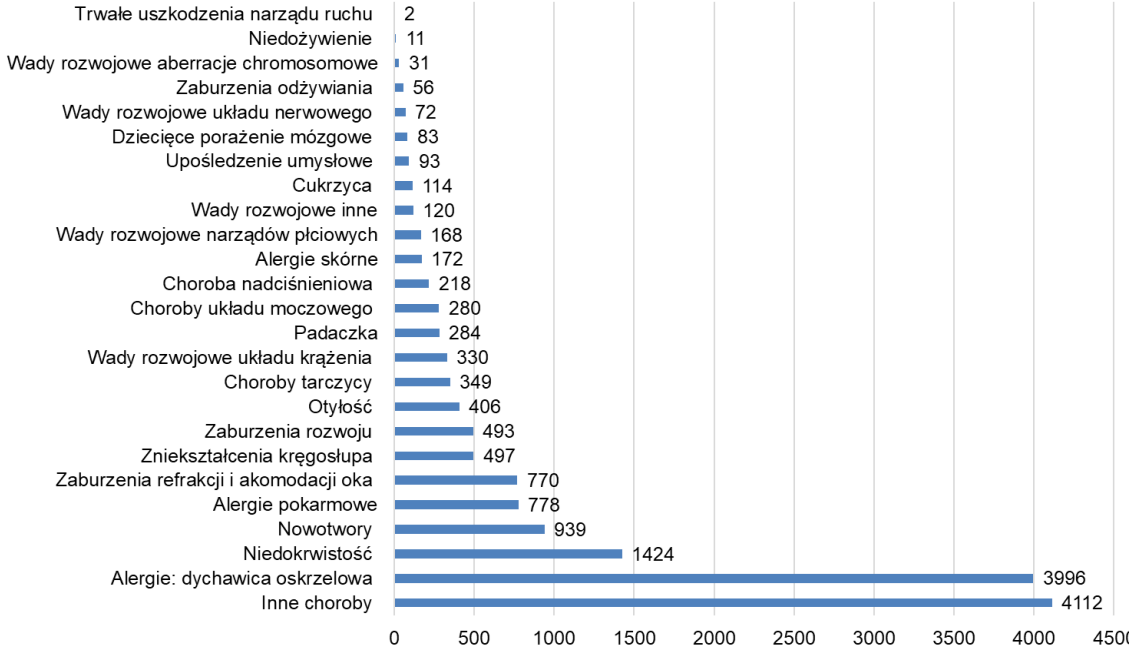

Źródło: System Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11)

*Liczby obejmują również leczonych, u których chorobę zdiagnozowano po raz pierwszy.

Wykres 5. Liczba dzieci i młodzieży, u których zdiagnozowano chorobę po raz pierwszy w placówkach POZ w 2021 r. w Poznaniu

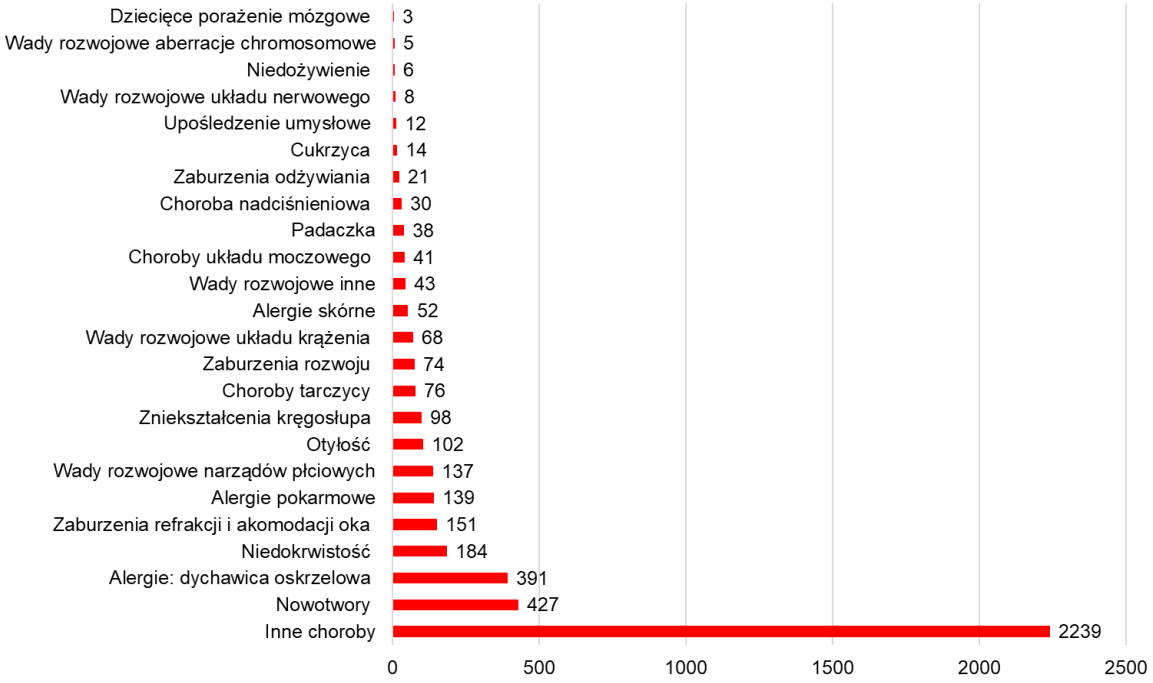

Źródło: System Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11)

3. Przyczyny leczenia osób dorosłych

W 2021 r., jak wynika z danych zawartych w Systemie Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11), w poznańskich placówkach POZ leczyło się 98,6 tys. osób dorosłych (w wieku 19 lat i więcej), w tym blisko 1/5 po raz pierwszy. Z opieki lekarza rodzinnego najliczniej korzystały osoby w wieku 65 i więcej lat (39%) oraz 35–54 lat (28%).

W latach 2018–2021 zmniejszyła się o 21% (tj. 36,5 tys. osób) liczba osób dorosłych zadeklarowanych do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, a liczba osób objętych czynną opieką zdrowotną w tym czasie zmniejszyła się o 8% (tj. 8,8 tys. osób).

W 2021 r. najwięcej osób dorosłych było leczonych z powodu chorób związanych z układem krążenia – 51,2 tys. osób. Kolejną grupą często leczonych chorób były choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej – 44,8 tys. osób, przewlekłe choroby układu trawiennego – 30,2 tys. osób oraz choroby obwodowego układu nerwowego – 25,7 tys. osób. Choroby te najczęściej były diagnozowane również wśród nowych zachorowań.

Innymi chorobami przewlekłymi, z powodu których leczone były osoby w poznańskich placówkach POZ, były: cukrzyca (15,5 tys. osób), choroby tarczycy (14,8 tys. osób), przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa (12,3 tys. osób), nowotwory (11,7 tys. osób).

Wykres 6. Liczba osób dorosłych (w wieku 19 lat i więcej) objętych czynną opieką lekarzy w placówkach POZ w 2021 r. w Poznaniu, wg leczonych chorób*

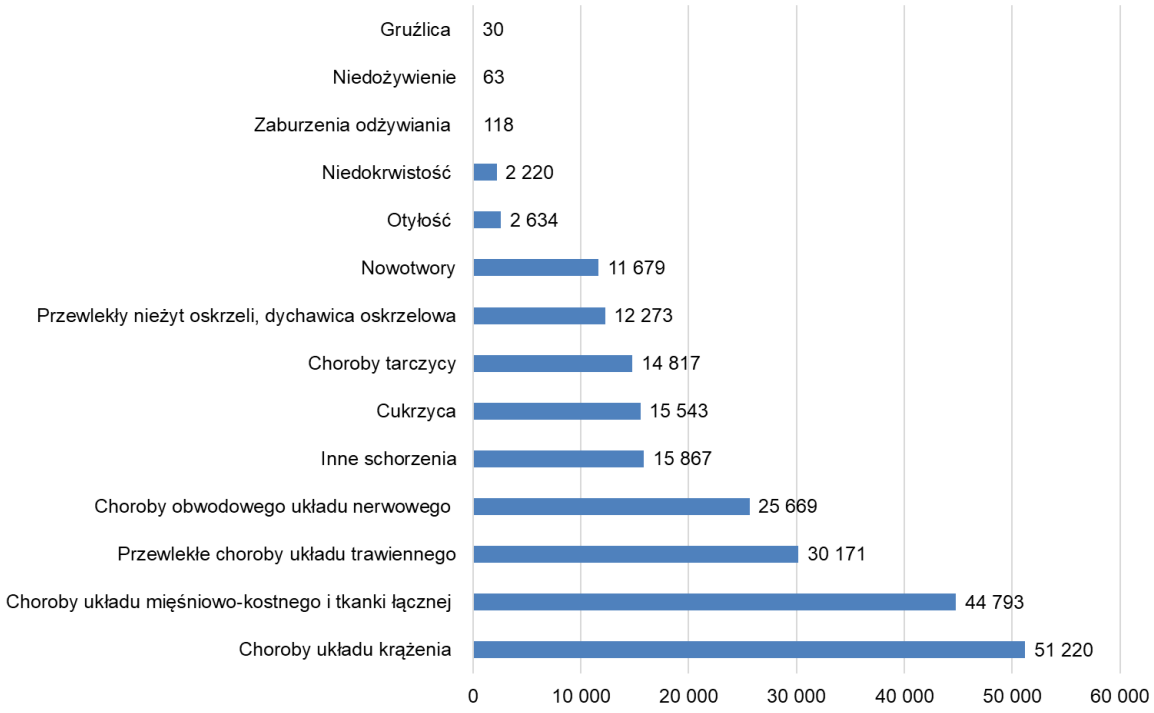

Źródło: System Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11)

*Liczby obejmują również leczonych, u których chorobę zdiagnozowano po raz pierwszy

Wykres 7. Liczba osób dorosłych, u których zdiagnozowano chorobę po raz pierwszy w placówkach POZ w 2021 r. w Poznaniu

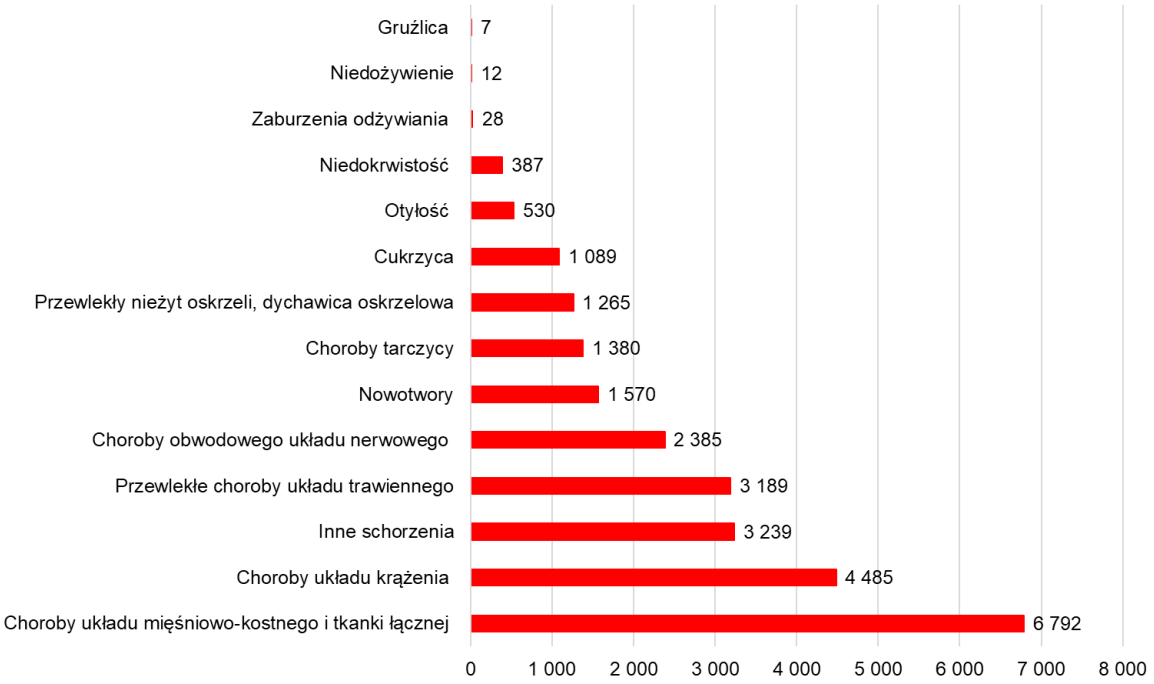

Źródło: System Statystyki w Ochronie Zdrowia (sprawozdanie MZ-11)

4. Przyczyny zgonów

Lata 2010–2019 w Poznaniu były okresem niższej umieralności (od 5,4 do 5,9 tys. zgonów rocznie) oraz stabilizacji wskaźnika umieralności (ok. 1–1,1 tys. zgonów na 100 tys. mieszkańców). Od 2020 r. (początek pandemii COVID-19) nastąpił wzrost liczby zgonów do ponad 7 tys. oraz wzrost wskaźnika umieralności do 1,2 tys. osób na 100 tys. mieszkańców. Tendencję wzrostu liczby zgonów oraz wzrostu wskaźnika umieralności zanotowano również w Polsce, województwie wielkopolskim oraz powiecie poznańskim.

W 2021 r., według danych GUS-u, najczęstszą przyczyną zgonów w Poznaniu, podobnie jak w latach wcześniejszych, były choroby układu krążenia, które stwierdzono u 1,8 tys. osób (26% zgonów) oraz nowotwory będące przyczyną zgonów 1,5 tys. osób (21% zgonów). Ponadto w 2021 r. zanotowano duży udział zgonów z powodu COVID-19, który przyczynił się do śmierci 1,3 tys. osób (19% zgonów). Był to znaczny wzrost (o 129%) w porównaniu z 2020 r., w którym z powodu COVID-19 zmarło 0,6 tys. osób.

Wskaźnik umieralności z powodu chorób układu krążenia w Poznaniu w 2021 r. wyniósł 332 zgony na 100 tys. mieszkańców i był niższy niż w Polsce (476 zgonów na 100 tys. mieszkańców) oraz w województwie wielkopolskim (339 zgonów na 100 tys. mieszkańców). W Polsce obserwuje się wzrostowy trend wskaźnika umieralności z powodu chorób układu krążenia, zaś w Poznaniu zanotowano zmniejszającą się liczbę zgonów z powodu tych chorób.

Z kolei wskaźnik umieralności z powodu nowotworów w 2021 r. w Poznaniu, który wyniósł 274 zgony na 100 tys. mieszkańców, choć był najniższy od 2004 r., to i tak nadal był najwyższy w porównaniu z Polską, województwem wielkopolskim oraz powiatem poznańskim.

Wykres 8. Liczba zgonów na 100 tys. mieszkańców

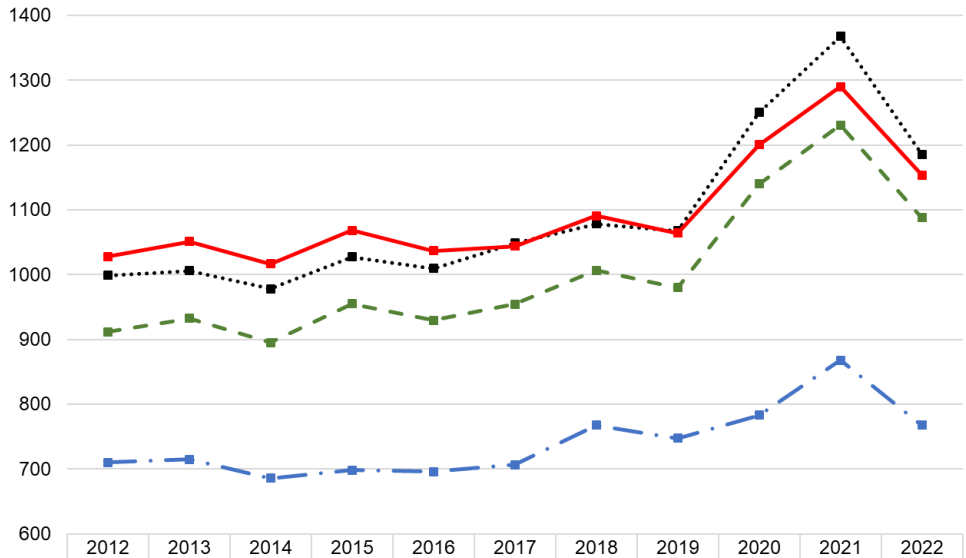

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Polska	999	1006	978	1027	1010	1049	1078	1067	1250	1368	1186
Woj. wielkopolskie	912	932	895	955	930	954	1006	980	1140	1231	1088
Pow. poznański	710	715	686	698	696	706	768	748	783	868	768
Poznań	1028	1051	1017	1068	1037	1044	1091	1064	1201	1290	1154

Polska Woj. wielkopolskie Pow. poznański Poznań

Źródło: GUS

Wykres 9. Liczba zgonów w 2021 r. w Poznaniu, wg przyczyn

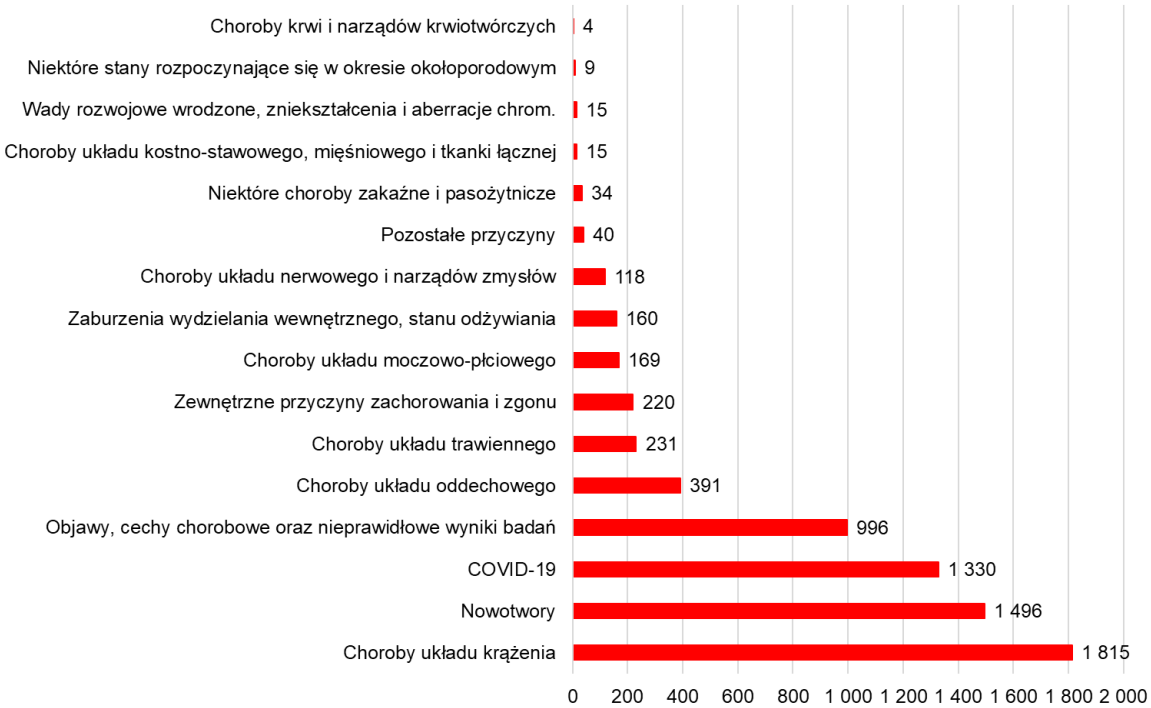

Źródło: GUS

Wykres 10. Liczba zgonów na 100 tys. mieszkańców z powodu nowotworu

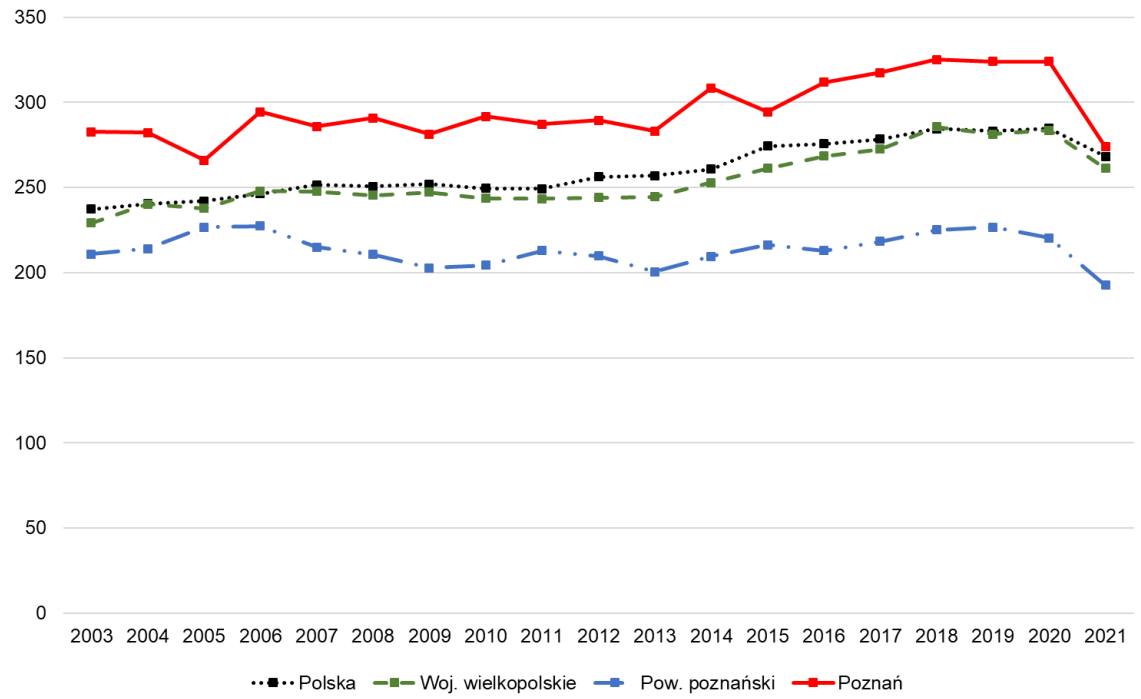

Źródło: GUS

Wykres 11. Liczba zgonów na 100 tys. mieszkańców z powodu chorób układu krążenia

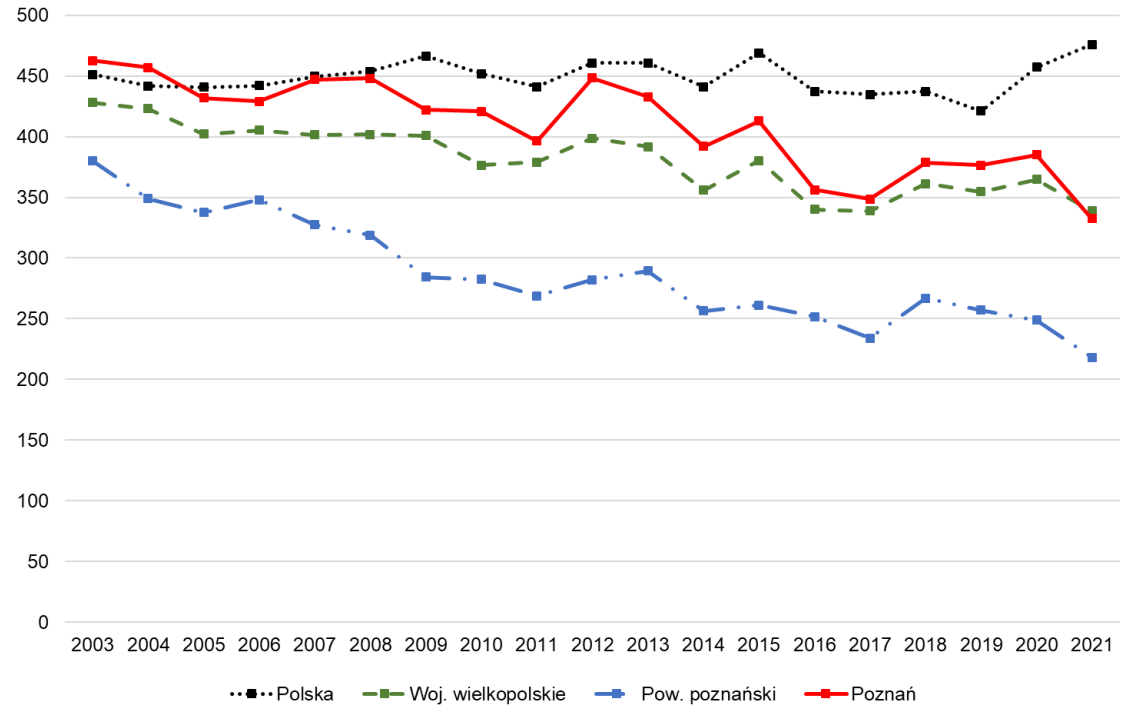

Źródło: GUS